

Lezen: Johannes 5:1-7

Thema: Eenzaamheid

Slide **Eenzaamheid**

Je zou kunnen opmerken: waarom stop je dáár met lezen in Johannes 5? Waarom zingen we niet verder uit Psalm 22? Want nu missen we de goede afloop!

Maar ja, wat wil je? Dat is toch wat ons, christenen, regelmatig verweten wordt. Dat we altijd de goede oplossing lijken te hebben. Voelen mensen zich wel begrepen? Als we altijd maar met het probleem ook de uitkomst al aanstippen? Als we in één adem ook zingen over God, die luistert?

Ik wil dat we vandaag eerst eens stilstaan. Kijken. Proeven. Die wanhopige woorden in het laatste vers van de tekst: '... er is niemand ...' De laatste woorden die we zongen: 'Ik ben zo bang en niemand helpt of luistert. Hoor mijn gegil.'

1

Volgens mij weet iedereen wel een beetje wat eenzaamheid is. Ooit, lang geleden, zei God: het is niet goed dat de mens alleen is. Mensen worden aan elkaar gegeven. Het alleen-zijn wordt opgeheven. Maar met de zondeval kwam die alleenheid keihard terug. Er komt iets tussen. Volmaakte verbinding is niet meer mogelijk. Dus voel je je soms onbegrepen. Zelfs door je meest intieme metgezellen.

Eenzaamheid is een groot probleem. We schuilen achter schermen zonder echt contact. Communicatie en trouw zijn moeilijke woorden. Dat is het in het klein. Maar 38 jaar alleen zijn is wel heel heftig. Drie jaar dood in huis liggen zonder dat je gemist wordt. Het gebeurt in Rotterdam. Schrijnend is de pijn van de geraniums voor je raam. Niemand die naar binnen kijkt. Niemand die over de drempel komt.

Maar niet alleen ouderen. Ook jongeren. Niet alleen de mensen die geen partner hebben. Maar ook in een huwelijk, in een gezin. Niet alleen asielzoekers en vluchtelingen van ver weg, maar ook ras-Rotterdamers in je straat. Eenzaamheid is gewelddadig pijnlijk.

We zien, we voelen de man daar bij Betzata. ... Er is niemand ... De gevolgen van de zondeval dubbel zichtbaar. Al 38 jaar ziek. Al 38 jaar geen mens te zien. Het is niet goed dat de mens alleen is. Maar het gebeurt wel. Ook vandaag. Misschien wel met jou. Zit je hier tussen de mensen. Maar voel je je onbegrepen. Ongezien. Eenzaam.

Hoe moeten we daar mee omgaan? Met die eenzaamheid van anderen? Hoe willen we dat er met onze eenzaamheid gedeald wordt? In de uitleggingen en preken over deze tekst kom ik 3 lijnen tegen.

2

Maar laten we eerst even een klein stukje verder lezen. Anderhalf vers.

Slide ⁸Jezus zei: 'Sta op, pak uw mat op en loop.' ⁹En meteen werd de man gezond: hij pakte zijn slaapmat op en liep.

Drie lijnen wil ik meegeven. Drie mogelijke reacties. Ik heb ze alle drie een stempel gegeven.

Slide Optimistische lijn: genezen in de kracht van Jezus

Er zijn christenen, ook in onze gemeente, die zeggen: deze geschiedenis leert ons, dat we kunnen genezen! Zegt Jezus niet dat we hem moeten navolgen? Dat we, als we geloven, grote dingen kunnen doen? Gaat de uitstorting van de Geest niet gepaard met allerlei wonderen en krachten?

De Bijbel staat vol met genezing. Niet alleen door Jezus, maar ook door allen die achter hem aan gaan. En christenen vandaag de dag laten het zien! Allemaal in Jezus' naam. Op YouTube staat prachtige en krachtige voorbeelden.

Ik vind dat mooi. Ik ben vaak niet zo verwachtingsvol. Niet zo vol vertrouwen dat het ook echt kan. Ik leer van die broers en zussen die anderen genezen, of die gezien hebben dat anderen genazen, op gebed, ik leer van hen dat de Geest sterk is. Dat het koninkrijk van Jezus zich nú al baanbreekt. De heling van Jezus is niet straks pas, als hij terugkomt. Nee, want hij is nu al koning over deze wereld.

Wat hier dan gebeurt is dat de eenzaamheid met kracht verbroken wordt. Die man geneest van zijn ziekte en kan zich weer mengen onder de medemensen. Het lijkt me prachtig voor hem. Genezen van je handicap, ook je sociale handicap, geeft je allerlei contactmogelijkheden. Als de Geest zo ingrijpt, dan wordt je bevrijd van je eenzaamheid.

3

Slide Pessimistische lijn: confronteren zoals de vraag van Jezus

Soms hoor je ook: 'ja, het is niet zo gek dat die en die zich eenzaam voelt. Moet je eens kijken hoe hij mensen bij zich weg houdt.' Of: ik vind het niet zo vreemd dat haar kinderen haar niet meer opzoeken. Het is geen pretje om met haar om te gaan.' Zit er niet altijd ook een stukje 'eigen schuld, dikke bult' in eenzaam zijn?

En dat zit óók in dit verhaal. Jezus weet hoe lang die man ziek is, staat er. En hij vraagt: wilt u gezond worden? Dat is een absurde vraag op het eerste gezicht. Maar het ontdekt de man aan iets wat hij misschien niet wil zien. Soms is het namelijk ook lékker om niets te hoeven. Om geen verantwoordelijkheid te hebben. Soms is de

slachtofferrol best heel veilig. Is de omgeving van dat bad in Betesda een mooie schuilplaats voor het harde leven. Laat mij maar hier. Dan wéét ik tenminste wat ik aan mijn teleurstellingen heb.

Het is een ontmaskerende vraag, die Jezus stelt. Ook voor ons misschien. Natuurlijk is eenzaamheid nooit alleen maar je eigen schuld. Nooit. Maar zit er ook niet iets in dat je veiligheid biedt? Mogen mensen jou die vraag stellen? Je confronteren? Jezus doet het bij deze man wel. Wie vol van genade en waarheid met een ander omgaat. Die durft soms ook pijnlijke vragen te stellen. Wil je gezond worden? Wil je je eenzaamheid kwijt? Wil je achter je scherm vandaan en echt contact? Wil je nu je al zo lang rouwt misschien toch weer mensen ontmoeten? Zomaar een aantal vragen die Jezus zou kunnen stellen. Om je te bevrijden van je eenzaamheid.

Side Realistische lijn: iemand zien met de blik van Jezus

4

Het staat er altijd zo terloops. Maar wat is dat toch dat onze Heiland precies het meest schrijnende geval vindt tussen al die mensen? Het is omdat Jezus ziet. Jezus zag hem liggen, zo staat er. Daar begint het mee.

Ik vind dat ongelooflijk leerzaam van onze Heer. De bewogenheid waarmee hij rondkijkt. En waarmee hij niet vluchtig langs loopt, al scannend. Maar echt peilend. Hij doorziet zoveel. Het komt in allerlei gebeurtenissen naar voren. Daarin lijkt hij op zijn Vader in de hemel. Ook in het OT staat er al vaak, dat God iets zag. En altijd is bij Gods kijken bewogenheid. En hij komt in beweging. Dat zie je bij Jezus ook. Zijn zien heeft altijd bewogenheid in zich en leidt tot beweging.

Dus daar begint het. Als je eenzaamheid wil opheffen. Als je niet meer wilt dat een mens alleen is. Zien. Bewogen om je heen kijken. Als je de blik van de ander vangt. Dan is dat al het begin van

verbinding. En kun je een ander bevrijden van zijn of haar eenzaamheid.

...

Ik heb het een optimistische, een pessimistische en een realistische lijn genoemd. Eigenlijk is dat niet eerlijk. Er zit een waardeoordeel in. Alle drie de lijnen zijn realistische lijnen. Als je veel verwacht van de genezing door Jezus. Dan is dat realistisch, want hij is aan de macht. Als je eerlijk en confronterend met een eenzaam iemand spreekt en hem of haar terechtwijst. Dan is dat realistisch, want vaak kunnen mensen er óók zelf iets aan doen.

En dat begint met zien. Zien als Jezus. De ander in zijn of haar ogen kijken. De pijn proeven. Het lijden delen. Naast iemand gaan zitten. Luisteren. Bewogen zijn. Daar begint het altijd. Zien. Kijken. Iemand echt peilen. Dan al trek je iemand uit zijn of haar isolement. En dan zal vanzelf duidelijk worden of er nog andere stappen mogelijk zijn. En welke dat dan zijn? Daar zal de Geest dan de weg wel in wijzen.

5

...

God zei aan het begin van de geschiedenis: het is niet goed dat de mens alleen is. Door de zonde maken we het elkaar en onszelf daarin best moeilijk. Ook vandaag nog. Maar we mogen weten dat Jezus juist daarvoor gekomen is.

God zag ons. Daar begon het mee. Hij ziet ons worstelen in en met onze eenzaamheid. En dus kwam Jezus naar de aarde. Om de oorzaak van alle ellende teniet te doen. Om deze wereld te vernieuwen. En zijn koninkrijk te stichten. Gods nieuwe wereld krijgt nu al vorm. Dat vieren we in het avondmaal.

En als we dat ook nog eens uitleven. Door elkaar echt te zien. Stil te staan bij elkaar. Te zitten, te zijn. Dan overwinnen we zomaar ook in óns leven de zonde. Doen we de zondeval voor even teniet. Ja, dan gebeuren er mooie dingen. Dan ontstaat er verbinding. En vanuit die verbinding gebeuren er wonderen.

Amen

Slide

- Hoe zorg je er voor dat je bewogen blijft?
- Hoe zorg je er voor dat bewogenheid overgaat in beweging? Wat heb je daarvoor nodig van de kerk?